

(0138)

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

DE DIJOUS Á DIJOUS

TANT hi va'l rey com el papa...
També al últim Lleó XIII se'n hi ha anat, sense que res li hajin servit els numerosos credos y ave marías que pel seu restabliment s'han resat en totes les esglésies del món catòlic.

Modelo de terquetat, d'una terquetat que no sé si ha fet més mal que bé á la causa que representa, el vell papa ha mort en el sumptuós palau ahont al ser elegit va recloure's voluntàriament.

Vicari de Cristo, infalible y dotat de la llum divina, ha tancat els ulls desvariejant y sense saber qui serà el seu successor.

De manera que nosaltres, sense ser infalibles ni papas, ara com ara sabem tant com ell.

• •

El seu successor... ¿Qui serà? ¿Será un intransigent? ¿Será un tío, avispat y dúctil, que acceptant els fets consumats, portí l'Iglesia per camins diferents dels que avui ha recorregut?

Poch ha de tardar en resoldres l'incògnita: els cardenals van reunits á Roma per aquest objecte, y en les seves mans està el pandero.

El pandero y potser la sort de l'Iglesia catòlica. Perque, ó molt ens equivoquem ó del tacto del pròxim Còclave depén que la religió romana duri un quant temps més ó se'n vagi á rodar á marxes dobles.

• •

Y de la retirada de'n Silvela ¿qué me'n diuhen? Per molta gent, la seva cayguda sembla inexplicable, y no obstant, es lo més natural y senzill que demanarse pot.

Don Francisco tenia vivíssimas ganas de passar l'estiu tranquilment y sense amohinos; en Villa verde's moría de ganas de ser primer ministre.

En aquesta situació ¿qué més bonich que combinar la cosa de manera que tothom realisés els seus desitjos?

—Jo dimitiré —va dir en Silvela á don Raimundo: tú ocuparás la meva vacant durant aquests mesos de calor; pel octubre promourem un'altra crisi, jo tornaré al candelero, tú haurás satisfet l'ambició de tota la vida, y tu content.

—Es aquesta la explicació de la crisi? —Sí ó no? —No? Donchs qui'n sàpiga un'altra, que surti.

• •

Entretant, y procedint habilíssimament, baix el seu punt de vista, el primer acte del nou Gobern ha sigut suspender les sessions de les Corts.

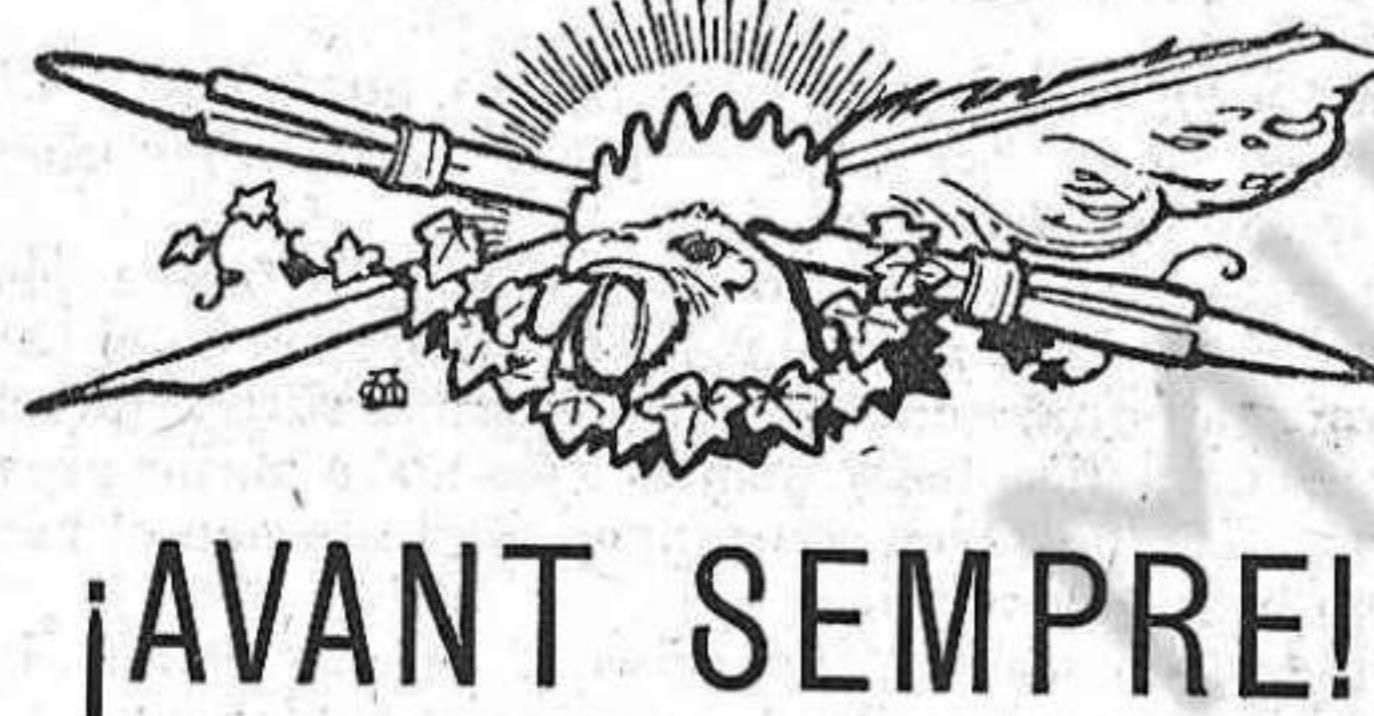
Es natural. Fill *idem* de la crisi més bufa que registra la història contemporànea ¿qué havia de fer el pobre Gobern?

Lo que ha fet: evitar tot tracte y tot contacte ab els que podian demanarli explicacions y la cedula.

L'adagi ja ho diu: «En boca tancada no hi entra moscas.

Ni en Congressos suspesos Salmerons.

PIF-PAF

OLDRÍAM reproduuir el nota-bilíssim discurs pronunciad per en Salmerón al discutir-se l' mensage de la Corona: voldríam donarlo integrament, y ho faríam si dispossem de major espai y no tinguessem en consideració que no hi haurá un sol republ'cà que no l'haja llegit, que no s'haja sadollat en las seves idees valentas y sobre tot en las seves energies salvadoras.

Perque l'discurs del home notable que tan dignament exerceix la jefatura del partit republicà únic, es per tots quants aspirém al plantejament del govern del poble pel poble un vigorós toc de somatén; que 'ns crida á la defensa de la patria, y un toc de morts per les institucions caducas que l' han portada al abisme de la ruina y la vergonya. Mentrez á nosaltres y á tots els patriotas sincers que voldríam un'Espanya nova 'ns alenta y reconforta, á las pandillas monárquiques las ompla de sòbrealt y de panich. Comensan á veure la fi del seu ignominios domini.

Salmerón ha cridat á residència als poders públics causants de la desgracia de la nació. La seva empenta acusadora no s'ha detingut davant de res, ni de les gradas del trono. Els monárquics airats l'interrompian; la campaneta presidencial volta ofegar la seva veu, recordantli que 'ls monárquics han fet les institucions tant com inviolables, irresponsables, ab la sola y única idea de posarre á cubert darrera d'ellas. Y en Salmerón, parlant en nom del poble, que ha donat á la minoria republicana l'única representació legítima y indisputable dintre del Parlament, passava per damunt de tot y 'ls anava á sorprendre darrera

del amagatall, sembrant entre ells el desconcert y la derrota.

—Hi ha institucions altíssimas y intangibles que per tothom deuen ser tractades ab respecte! —criava 'l president.

—Jo—responia l' ilustre reptiblich—tinch dret com á representant del país y com á ciutadà á tratar de la institució monàrquica.

—L'alta representació del Estat està sancionada per la Constitució—deya aquell.

—Sigué sancionada pel cop de Sagunto!—replicava en Salmerón.

Y ferm en el seu dret anava presentant l'antagonisme evident entre l'Estat y la Nació, obra dels governs de la restauració, y posava de relleu que mentrez l'Estat se troba en ruina, alentan en la Nació formidables corrents regeneradoras, y presenta als governs de la monarquia, aislats del mon enter sense altres aliats que l'imperi austriach y l'Vaticà; y feya veure, com ab son afany de salvar á la monarquia, no havíen vacilat en unir á una princesa de la família reyant ab un capitol carlista, que «jamay—afigua—reynará á Espanya, succeixi lo que succeixi.»

A l'aliança del altar y l'trono—segons demostra van en Salmerón—ha degut Espanya la perduta de les colonies, després del envío de 200 mil soldats á Cuba, com á mercancía favorable á la Companyia Transatlàntica, y tot per entregarslos al enemic, sens se deixarlos lluytar.

En un telegrama oficial del govern americà que fou publicat en un periódich de la Habana, s'ordena al general de las forces yankees que simuli un atach sobre Santiago, qual plassa 's rendirà per estar aixís con-

vingut ab el govern de Madrid. De manera que les colonias se perderen pera salvar la dinastía. De aquesta vergonya, aixís com de las conseqüències que 's derivan del ignominios Tractat de París, cal exigirne las responsabilitats degudas: així ho exigeix, quan no altra cosa, l'honor del exèrcit.

Veji, ab aixó sols l'exèrcit, si li convé interessarse per la causa nacional de la República.

* *

En Maura ha dit que governats y gobernants no's coneixen més que per odiarse: en Silvela qu'Espanya era una nació sense pols; l'*Imparcial*, periódich monárquich, ha reconegut que per tot arreu, hont sigui lliure l'emissió del sufragi, triomfaren els republicans en les últimes eleccions. Tot això 'ns dona dret, á dir que 'ls monárquichs 'scis han pogut guanyar mercés á determinate procediments, constituint en sa conseqüència no un Parlament de la Nació, sino un Parlament del Rey y del Govern. Y es tant lo que influheix la Corona en la vida política, que 'ls mateixos liberals estan esperant qu'ella nombri al nou jefe del partit.

Ab aixó y ab els procediments bárbaros y salvajes de la política del mauser, l'única que saben practicar els monárquichs, donan la ràhol als que afirman que l'Africa comensa en els Pirineus.

Aquestas acusacions llansadas ab gran virilitat per l'insigne republicà queyan com gotas de plom derritit, sobre l'cap de las oligarquías monárquicas.

A la porta del cel

—Ho sento molt, pero no 't puch admetre de cap manera: m' esparverarías las criatures.

Al tractar seguidament de la qüestió religiosa, atacava à las corporacions monàstiques, degeneradas de ascetas que siguieren un dia, en mercantils que son avuy. La vida monàstica se oposa á las lleys de la naturalesa. Aquesta repugna á la continencia, així com la justicia no pot consentir que un sér humà s'anuli acceptant, ni que sigui voluntariament, un estat d'esclavitut. L'Estat te més que l' dret el deber de prohibir tot quant tendeixi á degradar á l' especie humana.

Menos rahó tenen encare aquestas congregacions de dedicarse á l' ensenyansa. Si s' invoca l' dret dels pares á portar als seus fills ahont vulguin, s' ha de invocar el dret dels fills no ser portats á rebre certas influencias essent com son las comunidades incompatibles ab la formació de una joventut ab voluntat y ab energia apta y útil pera la patria.

Els governs monàrquics, en aquest punt han en-tregat al Vaticá la soberania del Estat.

La qüestió social no la pot resoldre la monarquia, régimen de privilegi. Sent el traball el regular del capital, may podrá el régime monàrquic fer lleys informadas en aquest principi. Aquesta missió queda reservada á la República.

A la República també li incumbeix la reorganización de las forças de mar y terra, completada ab una política internacional, que á nosaltres ens es fácil, y á vosaltres impossible perque sols penseu en el Vaticá. A nostre costat eridarem á tots els homes vinguin del camp que vinguin, verdaderament partidaries, perque la causa de la Patria está identificada ab la República.

Nosaltres en si abominem de la centralisació, partidaries com som de un régime autonòmich que vingui á vigorizar la unitat nacional.

Així donchs, aquesta minoria, contestaria al mensatge de la Corona parlant al Rey ab el respecte deug á la persona y al funcionari, pera diri: —Senyor: si us tira més la sanch del vostre pare que la de la vostra mare, no us moguén d'Espanya, ahont hi podreu viure com á ciutadá, ja que las fatalitats històriques no us consenten quedarvos'hi com á Rey.

Ab aquest hermós párrafo, posá si á son inspirat discurs l' insigne jefe del partit republicà, en qui tothom aclama l' predomini de tres grans elements: l' inteligença, la voluntat y el patriotisme.

La seva veu repercutexi avuy per tot' Espanya: tothom contempla ja expedir el camí de una acció vigorosa, que seguirém sense vacilacions.

La memorable Assamblea republicana, desvetlladora de las energías nacionals y la gloriós jornada electoral que las posá en pasmosa evidència, han tingut son digne complement en aquest notable discurs, ab lo qual ha coronat en Salmerón la vigorosa campanya de la minoria republicana. En l' espai de quatre mesos hem clavat tres fitas, que marcan un avanç considerable, en la vía de nostres empenyades reivindicacions. Avant sempre!

El govern está en crisis, y la República en porta. Per contenir els progrès de las nostres idees, arriban els nostres enemics tota mena de medis, y es de creure que no retrocedirém ni davant dels més indignes. Pero la seva ruina es segura, si sabem mantenir el bloc republicà.

No desmayém. A l' obra sense repòs, sense descans.

El govern tanca las Corts; obrim els republicans els meetings, escampant per tot' Espanya el foc del nostre entusiasme.

P. K.

DE SILVELA Á VILLAVERDE

A política monàrquica ha sigut sempre una comèdia; pero molitas vegadas es comedia de màgica.

L'última crisi, la substitució sotada de la parella Silvela-Maura, per en Villaverde, «volen un canvi de decoració més inesperat, més sorprendent?

Obertas estaven las Corts, y en el curs dels debats —tothom tingué ocasió de observar-ho— el pa-per Villaverde anava baixant cada dia més; cada dia més anava pujant el paper Maura. La qüestió entre 'n Marencó y l' ministre de Marina, en Villaverde tingué de resoldrela y ho feu á disgust de la majoria. Vingueren més tart els debats entre 'ls fusionistas y 'ls conservadors sobre las negociacions seguidas ab el Vaticá respecte á las corporacions religiosas: en Maura va acentuar las seves tendencias clericals y no'n vulguin més d'entusiasme entre 'ls Lluïsos de la majoria. El ministre mallorquí, actuant de xupa ciris, va guanyar en un dia tot el terreno que havia perdut en alguns mesos de dirigir las intrigas políticas desde l' ministerio de la Gobernació. Ell era l' home predestinat á acentuar el sentit reaccionari de las manadas conservadoras. La majoria ab els seus aplausos l' aclamá jefe indiscutible del futur partit catòlic.

Donchs en lo millor de las seves glories, y en un tancar y obrir d' ulls, passa desde l' pinàcul de l' apoteosis, al fossi del teatre. Pero s' ha d' advertir que no hi ha cayut de cap; se n' hi ha Anat pels seus propis peus, de brassat ab en Silvela. Aquí ve á tom allò que diuhen: «Jesuita y 's deixa penjar? Senyal que li convé.

**

No hi ha que trencar-se molt el cap pera determinar las causes verdaderas de una crisi ministerial que al primer cop de vista sembla excedir els límits de lo estrambòtic, de una crisi qu' estant obertas las Corts, se realisa á espàtials de las Corts; de una crisi promoguda en el secret de un consell de ministres y consumada després de una serie d' entrevistas á las càmaras de Palacio.

Diuhen que l' ha motivada la discrepancia de opinións entre 'ls concellers de la corona sobre l' projecte de la construcció de la esquadra: suposan que no haventhi hagut acort en aquest particular, els ministres han pres la resolució de dimitir. Pero així es una excusa, un pretext, una ficció. La qüestió de la esquadra no era de aquellas que s' imposessin de moment, podia aplassar-se, y la falta

de acort de avuy —cas qu' existís— era fàcil subsanarla un altre dia.

No, no ha sigut aquest el motiu de la retirada de Silvela y en Maura y demés companys de tiberi; no ha sigut aquest el motiu de la repentina pujada de 'n Villaverde.

El motiu verdader deu anar-se á buscar á un altre lloc... y no es difícil trobarlo, tenint en compte un sol fet, determinat per l' assombrosa creixensa del partit republicà.

L'última crisi pot denominar-se ab justicia, crisis de la por.

***

Sobre la por que inspira l' despertar del poble, cada dia més decidit á fer ns del exercici dels seus drets, gira avuy tota la política de la monarquia. Las institucions viuen en una continua alarma, y en Silvela que un dia digué que l' poble espanyol no tenia pals, troba avuy que li esbatgea ab massa fosa. Ni ell, ni en Maura —en las eleccions últimas de diputats á Corts va veure's ben clar— son capaces de debilitar las energías populares.

En l' expectativa de las próximas eleccions de regidores, en Maura, ansios de destruir la preponderancia republicana preparava la ley de administración local, que tenía jà aprobada en el Senat, y que havia presentat al Congrés á tota pressa; pero no ab temps suficient pera que pogués regir avants de novembre. Las calors del estiu imponen las vacaciones parlamentarias, y ab las calors del estiu se li hauria liquidat aquell pot d' ungüent blanch, que tenia preparat com un antídoto antirrepublicà.

Se feya, donchs, precis, apelar á uns medis més expeditos, més ràpits.

Ni en Maura, ni en Silvela son homes de prou acometitiva per plantar cara á un poble que 's despara vigorós, ab el ferm desitj, ab l' inquebrantable resolució de destruir tot lo caduch y salvarse ab el seu propi esfors. El gran exemple donat el 26 de abril per Barcelona, Madrid, Valencia y las principals ciutats d'Espanya, que ni en Maura, ni en Silvela pogueren evitar, amenassa reproduhirse aumental considerablement, en las próximas eleccions municipals.

Se fa, donchs, precis apelar á un medi heroic. Ni en Maura ni en Silvela serveixen pel cas. Se necessita un home de grapa; y aquest home de grapa es en Villaverde.

Ell es, qui, després del desastre va agafar als contribuents pel coll fentlos'hi treure las entranyas per la boca... ¿Y volen que un valent de las seves circunstancies, retrocedeixi y 's pari en barras, davant del partit republicà?

• • •

Ben vingut sigui á la palestra.

Coneixém les intencions que 'l guian y l' esperem; l' esperem tranquil, serens, confiats en el nostre dret y en la nostra forsa.

El poble ha experimentat, molt á satisfacció seva, l' alcans dels medis que la ley posa á las seves mans, quan hi ha conciencia, voluntat y fe per exercirlos degudament.

Ni en Villaverde, ni cent Villaverdes junts serán capaços de contenir l' onada del entusiasme republicà. Arriban tart per conseguirho.

Y si las seves arbitrarietats arriban á tal extrém que rompin tots els frens, no per això havém de desmayar, que tota extralimitació que cometin proclamarà la nostra forsa y avivarà més y més las nostres energies.

¡Y qué dimoni!

Una de las majors dificultats pel partit republicà es determinar l' hora justa de la Revolució. Donchs i qui sab si aquesta hora la veurém marcada en el relletje de 'n Villaverde!

P. DEL O.

JOAQUÍM PECCI, LLEÓ XIII

UN PERFIL MÉS

A cada hú lo seu.

Ara que, ab motiu de la seva mort tant s' escarrassen els periódics espanyols, fins alguns que se la pegan de molt volterians y «chaos p' alante», en cubrir d'elogis la memoria del difunt Lleó XIII, no serà de més que nosaltres, secundant el piados repicament de bombo general, procurém completar el retrato moral del difunt papa ab un rasgo històric que trobem en l' últim número de *L'Europeen*, important revista francesa, y que vé, com vulgarment sol dirse, com l' anell al dit.

Ens limitém á traduir ab tota fidelitat.

«L' any 1859, Perusa intentà sacudir el jou del Govern pontifici y, per un afortunat cop de mà, logrà apoderarse dels poders públics. Pío IX volgué llavoras dominar altra volta la ciutat sublevada, y confià l' empresa á tropas extrangeras, compostas d' alguns suïssos y d' un aplech de criminals de la legió Schmidt; donchs, pera constituir aquestes legions d' assassins, el govern pontifici assegurava l' impunitat á tots els extrangers que, escapats de presiri ó fugitius de la justicia del seu país, s' enganxessota la bandera de la Santa Sede.

Després d' un breu assalt, els assassins entraren a Perusa l' dia 20 de Juny de 1859 y, emboratrats previament ab ayguardent, van abandonar-se á una orgia salvatge, á una represió sanguinaria, saquejant, robant, devastant, buydant las habitacions y 'ls establiments y matant als ciutadans indefensos, á las donas y als vells.

Lluís Bonazi, en el seu llibre *L'insurrezione è le stragi di Perugia nel Giugno de 1859*, dona detalls minuciosos de la carnificina realitzada per la legió del coronel Schmidt. Dificilment haurà registrat l' Historia fets en tal grau espantosos. L' aurora del 21 de Juny s' alsá sobre una ciutat en horrorós desordre: els carrers estaven plens de mobles, objectes, comestibles, tot brut de la sanch d' innumerables cadàvers destrossats y abandonats allí en monstruosa barreja.

En aquella època Joaquím Pecci, després Lleó XIII, era representant pontifici, arquebisbe de Perusa, ab plens poders. Ell hauria pogut donar al coronel Schmidt l' ordre de reprimir l' orgia dels seus soldats, assedegats de sanch y de rapinya...

» Y no solzament no va fer res d' això, sino que 'ls patriots de Perusa van acusarlo d' *haver beneficiat les armes dels assassins*. Aquesta acusació no ha sigut jamay desmentida y intacta ha passat á l' Història.

Així procedia l' any 1859, segün *L'Europeen*, el tendre vellet qual mort plora avuy tot el món catòlic.

Es á dir, tot... Suposém que la ciutat de Perusa, per catòlica que sigui, no la plorarà gayre.

BATALLADAS

L' elecció del nou papa pot tenir per' Espanya més trascendència de la que alguns se creuen. Segons qui 's guanyi la tiara, pot influir molt en el destí de la nostra nació, senyalant vies de retroces y de reacció que fomentarien sens dupte el carlisme decayugut.

El cardenal Oreglia, un dels més indicats, ja pensa, segons telegramas d' aquests dies, introduir tradicions antigües prenen per model als papats de l' any de la picó y... qui sab si dels temps inquisitorials.

Havém, donchs, d' estar alerta. Per de prompte en el Vaticá ja s' hi ha fet una cosa: Ensenyar l'Oreglia

Suposo que 'ls meus lectors sabrán ahont es la Bonanova.

—Allà al capdemunt de Sant Gervasi, dirán potser?

Donchs no, senyors; la Bonanova es en les columnas de un diari de Madrit. O sino, llegeixin:

«El señor Silvela está decidido á retirarse de la política.»

Vein si aixó no es una nova ben bona pel país...

El telégrafo 'ns anuncia que l' Rey, anant de casera, va matar valerosament á tiros una pobra vaca que pasturava pels voltants de Madrit.

D. Alfons demostrà una pasmosa serenitat davant del perill (?)

Lo que no 'ns diu el telegrama es si s' ha indemnitat degudament al amo de la vaca.

Es verdaderament intolerable lo que passá l' altre dia en el Parché á uns quants obrers, víctimes de las actuales *huelgas*.

S' estaven tranquilament prenen la fresca per aquells jardins, en compte d' enxovarse en el cau d' una taberna, quan v'et' aquí que 'ls surten un escamot de polissons, y insultantlos ab la major grosseria els expulsaren d' un lloc ahont tenían el perfecte dret d' estar.

Y donchs ¿no havíam quedat en que aquell siti de recreo es *propiedad de todos los ciudadanos*?

«Tal vegada, per certas autoritats, deixan de ser *ciudadanos* els obrers en *huelga*?»

Casi 'm reconcilió ab l' idea de la esquadra.

No existeix encare, y sols per determinar si havia ó no havia de construirse, ja ha tirat á pico al govern de 'n Silvela.

Apuntis en l' Historia patria, aquesta gloria de la Marina.

Quan en Silvela vá anar á Palacio á comunicar al rey que declinava la missió de constituir nou ministeri, la familia real estava á punt de sortir per dirigir-se á la Salve.

Y quan vá compareixehi en Villaverde, á rebre l' encarre de formarlo, la familia real tornava de la Salve.

De manera que l' cambi de situació vá realisar-se en l' espai de una Salve.

Aqui de la frase memorable del Olózaga: —«Dios salve al país!»

En Maura, al caure del govern, quan en el Congrés havia alcansat els aplausos unànims de la majoria, s' ha posat en situació de capitanejar el futur partit catòlic.

Aquí tenen á un home progressiu.

Liberal durant la regència; clericalista ja des de l' principi del reynat de D. Alfonso XIII.

Un crustáceo mallorquí; però nollagosta, cranch.

CARTAS DE FORA

VIDRERAS, 19 de julio

El taberner mistich per ara s' ha calmat del tot; deu veure que com mes insults tirava als seus parroquians mes n' hi desapareixen de la taberna y al mateix temps devia temer que s' desboquessin contra ell, posant al domini públic tots els seus actes de torero.

Els quatre ó cinch *perdigots* de questa vila, estan de mala sort: fa dos anys que varen treure l' cap en un café obrer, pero varen deixarlos sols. No pogueren recullir per ferlos costat, mes que 's un borni, un guenyo, un sort, un bif, un mit, un manco y un boig. A veure si ab aquesta gent poden anar en lloc y per mes desgracia el propietari del local, un *perdigot* dels grossos, els ha donat cumiat y ara s' han de disoldre per no trobar lloc ahont anar.

CASSÀ DE LA SELVA, 20 de julio

sa, m' sembla que 's tallarà de mala manera. D' allà hont no n' hi ha...

GONZÁLEZ BESADA

Es un Villaverde petit, tossut com ell, ambiciós com ell y especialista, com ell, en el ram de fer esquitxar la mosca al pròxim. D' aquí ve que D. Raimundo, íntim amic seu y protector, l' hagi nombrat ministre d' Hisenda.

Al oferir li la cartera sembla que 'n Villaverde va dir:

— Besada, conto ab vosté. El govern necessitarà diners y vosté serà l' encarregat de buscarlos. ¿Puch refiarme'n?

Y en Besada, que á truco de ser ministre li hauria fins promès la Lluna, el Sol y Saturno ab el seu anell, va jurarli molt formalment que sí, dihentli qu' estés tranquil, que á la nova situació no han de faltarli quartos.

Será curiós veure d' ahont els treurá.

A no ser que vagi á escorollar á n' en Girona...

CORIAN

Un altre dels nous, del grup dels *ayguadres*, vulgo gallegos.

Com qu' en sa vida s'ha embarcat y per ell lo mateix en una verga ó un mastelero que un *palillo* per las dents, en Villaverde, ab l' ull clínic que l' distingeix, l' ha fet ministre de Marina.

Dirán que això no té res de particular, que allá ahont n' ha sigut en Sánchez Toca ja pot serne tothom...

S' equivocan: en Sánchez Toca, á falta de coneixements tècnichs y práctica marina, tenia nás, y això, en molts cassos, val mes que la ciència continguda en cent llibres.

O sinó, pregúntinholo als gossos perdiguers, que valentse solzament del nas fan tota la feyna.

MARTITEGUI

Ministre de la Guerra, *gentil*—ole ya!—*gentil hombre* de Càmara y poseidor de tot' una parada de creus.

— La seva història?

Aquí la tenen: curta y sense láminals, pero eloquent hasta allà.

De jove va fer la campanya de Santo Domingo, y Santo Domingo 's va perdre.

Més tard va fer la guerra de Cuba, y Cuba 's va perdre.

Avuy á Madrit el nombran ministre... ¿Qué's perdrá ara?

CONDE DE SAN BERNARDO

Poch podían pensarse 'ls antepassats del ilustre conde, quan carregats de ferro y malas intencions se 'n anavan á las Creuhadas, que ab el temps hi hauria un rebrot seu que arribaria á ser ministre.

— Y ministre de quél...

El conde de San Bernardo es un agricultor inteligençissim, molt coneixedor dels cultius y de las necessitats de la terra... Té per la punta dels dits tot lo que 's refereix a riegos y abonsos... Ha estudiad el problema agrari baix tots els seus aspectes...

Y, naturalment, ¿saben de qué l' han fet ministre?

— D' Estat!

SANTOS GUZMÁN

Es un dels homes més conseqüents que figurau en la política espanyola.

Primer era canovista.

Després va anar-se'n ab el duch de Tetuán. Cansat d' aquest, va arrimarse á n' en Silvela...

— Y això es un home conseqüent?

— Si, senyors: conseqüent en no tenir conseqüència.

Recompensa, segurament, d' aquesta hermosa qualitat es la cartera de Gracia y Justicia ab que acaba de ser favorescut el senyor Santos.

Es la millor que podian donarli: Gracia y Justicia.

Justicia potser no hi haurá en el nombrament; pero gracia... ¡A carretadas!

GASSET

Conegut á Madrit per en *Canalitos*, á causa de no treure's en tot el dia els ditzosos *canals* de la boca.

Ministre d' Agricultura, deu al *Imparcial*, de qual periòdic es propietari, tota la seva importància política.

Va desempenyar ja la cartera un' altra vagada, y es d' esperar que ara farà lo mateix que va fer llavoras.

Es á dir, res.

BUGALLAL

— Quién es Pedregal?, preguntavan á Madrit l' any 73, y fins enganxavan per las parets papers que ho deyan, quan aquest desconegut polítich fou nombrat ministre.

— Quién es Bugallal? podríam preguntar ara al veure entrar al ministeri d' Instrucció á un senyor que á casa seva 'l coneixen.

GARCIA ALIX

De governador del Banch, momio de primera, passa al ministeri de la Gobernació, lloch de molta feyna i y poca paga.

No cal dir si l' home 's resistirà á abandonar la breva...

Pero en Villaverde va assegurarli que 's necessita'l seu concurs per *salvar la patria*, y en Garcia Alix, qu' es lo més vanitós que hi ha sota la capa del cel, al sentir que 'l necessitaven per una cosa tan seria, va mossegar candidament l' am, y allí 'l tenen á Gobernació, disputantse ab polissons y delegats, sense salvar res y morintse de fàstich.

* * *

Vels'hi aquí, senyors meus, el famós ministeri que dilluns va prendre possessió y que si vostés no manan lo contrari, durarà... dos ó tres mesos.

O á tot estirar quatre.

De quatre no passa.

FANTASTICH

La diada de Sant Jaume, ó l' aniversari del any 35
ó dels frares escarmantats ne surten els avisats

— Veyeu, pare Nofre? Sembla que ab un quartelillo de bombers á cada costat, un hom està més tranquil.

MORTUS EST...

El valent discurs pronunciad en el Congrés per el Jefe del Partit Republicà, ab motiu de la contestació al Missatge, ha fet sortir de cassola als neulsos defensors d' un règim tan desacreditat que ni té esma de tapar les vergonyas. Las veritats sortidas de la boca de 'n Salmerón han provocat una tempesta tan violenta de bilis monàrquica, que, quant menos per higiene, hauré de pendre la precaució d' arremangarnos els pantalons y de tasparnos el nas.

Un dels que han sofert mes l' indigestió de l' oratoria republicana ha sigut sens dupte el pobre avi *Brusi*. L' edició del diumenge passat d' aquest vell xacris no' s' pot agafar ni ab molls. Les emprén contra els republicans y especialmente contra en Salmerón dihen que som uns demagogos y uns jacobins y que no sabém respectar las lleys. ¡Pobre vell astmatic! Ab las tevas intemperanças fes mes llàstima y produxeixes mes fàstich que indignació.

Parlas del respecte á las lleys estableties, quan, desde la restauració no s' ha fet otra cosa que trepitjarles de tot y de través. Parlas de l' època federal, quan ara, ni sisquera els monàrquics, tenen el pudor de la vergonya.

Y tot perque en Salmerón ha dit lo qu' està en la consciència de tota l' Espanya progressiva. Tot perque ha deixat al descubiert las llagras repugnantes qu' està invadint el còd abutat de la pobre Espanya.

Però els monàrquics de la casta del *Brusi*, quan se 'ls treben els drapets al sol, perden la noció de la realitat y desbarren y patalejan com energúmenos epileptics. La quimera reaccionaria 'ls tapa 'ls ulls y 'ls priva del coneixement. Precisament mentres l' avi *Brusi* llenava damunt de las sevas planas del diumenge, aquell desfet de bilis que l' ofegava, en Silvela y en Maura, queyan aplastata pel batagte jesuítich qu' intentaven tirar sobre l' esquina dels espanyols.

Pobres bojos! Están tan faltats dels us de ràsh que volen imposarnos lo que l' natural criteri rebutja, lo que sots pot ser patrimoni d' esperits decayguts y de consciències migradans.

Pobres cegos! No veuen que l' humanitat pugna per emparar dels dogmas tenebrosos, y busca la llum de la veritat pura y senzilla.

Pobres imbecils! Son tan somfa truytats, qu' encare's fan l' illusió de que tota la baluma monàrquica-clerical està apoyada per l' opinió pública. Y no's creguin que questa barbaritats sols la concebeixi 'l poble invitad del carrer de la Llibreteria. També ho declara en plé Congrés l' insigne Villaverde. Aquest bon senyor, va tenir la poca... latxa d' interrompre á n' en Salmerón per fer nos sapiguer que l' opinió pública es... monàrquica. Y efectivament, fa dos mesos que Madrit, la mateixa capital de la monarquia, Barcelona, València, Zaragoza, Salamanca, Càdiz, Lleida, Tarragona, Gijón, es á dir, totas las poblacions mes importants y mes cultas, que cultivan les arts, l' indústria y el comerç, varen demostrar son amor á la monarquia votant... als republicans.

Y el mateix poble de Madrit, acabadas las sessions del Congrés va reunir-se alrededor de la Càmara popular per tributar una ovació á n' en Salmerón.

De manera que l' opinió pública á que 's refereixen els dinàstichs es tan microscòpica que no' s' distingeix. Es l' opinió pública de Villabrutanda, Villaporquera y demés districtes electorals de que disposan els monàrquics per omplir de cunilles de guix els bancs de la majorità parlamentaria, gracias á la miserla y á l' igno-

rancia de certas regions castellanas y andaluzas, explotades convenientment pels xanxu'lers cacichs.

Si, aquesta es l' opinió pública qu' aguanta á la monarquia y per lo tant l' única missió del partit republicà, es exercir de *camarlenyo* y aplicarli l' *martillatxo* final exclamat:

— Mortus est...

SLOJURT M.

CAYGUDA MISTERIOSA

Que 'l bútchara de 'n Silvela, aburrit de batallar contra blancs, *llis* y rojos, hagi volgit plegat 'l ram, es cosa que al fi s' explica y á ningú li extranyara; però vosté, senyor Maura, vosté, l' home espavilit, vosté, que segons indicis té aspiracions á ocupar la mes honorífica cadira que hi ha del rey en avall, iéon ab tan rara patxorra dòcilment ha comportat que 'l solapat don Raimundo se li interposés al pas obligantlo á tornar á casa desarmat y ab el cap baix?

— Per què ha caygut, don Antoni? — Per què, de cop envanyant aquells hermosos projectes pels neos tan alabats, á las primeras de cambi, vosté, 'l guapo, 'l pinxo, el gall, deixà al contrari el camp lluire y 's retirà tan callat, sense fer ni una protesta, sense llenyar ni un sol clam, sense sisquera posar-se en actitud de pàs.

— Cóm s' explica aquest misteri? — Què vol dí aquest pas extrany qu' en una sola jornada, en un' hora, en un instant el deixa á vosté á la sombra poch menos que arreconat?

En altas regions el tenen per polítich mes salau que avuy trepitja l' Espanya; per donya Daixó es un sant, per don Dallonsas un geni, pels parents un cap molt clar, y un temperament á prova de ciclons y temporals.

Las classes conservadoras, no mes en sentint parlar de 'n Maura ja 'ls cau la baba, y de sobras vosté sab que no hi ha mot encomiástich que no li hajin dedicat.

Per la gent que tot ho arregla á crits y á cops de parpal, vosté, ab l' ajuda del mauser,

es l' únic home capás de restablir en 'quests terra l' ordre, el respecte y la pau.

Al Congrés, massa li consta, basta que vosté alsi 'l bras y llenzi dos ó tres frasses d' aquelles esculpturas, per trastornar la xaveta als seus fidels diputats, que 's reventan aplaudintlo, y que si ja no han probat de portarlo á casa en *hombrós*, com se mereix per barbián, es porque saben que pesa ben a prop de dos quintars, y entre 'ls pares de la patria hi ha mes neuless que titàns.

Dintre de la gent d' iglesia, frares, monjas, tonsurats de totas classes y marcas y en un grau molt especial entre la immensa quadrilla dels *lluisos* que no sab qu' en vosté el niño mimado, el missatger celestial, el moderníssim Messias, el polític adorat, el que mes bé representa las tendencias clericals.

Y no obstant y aixó, ioh gran Maura! victoriós en totes parts, obertas totes las portas, benehit per tots els sants, sense un motiu ostensible abandona als seus companys y desapareix pel foro?... ¿Qué redimontri ha passat? ¿Qui li ha fet arriar velas? ¿Qui l' ha obligat á virar?...

— Ah! Per mes que vosté vulgui daurar la pildora, dant explicacions capciosas d' aquest *lio* singular, el públic no se la tragará mai.

No; aixó no es una derrota, aixó no es un entrebanch: aixó es sols una comèdia, qual desenllaç se veurà quan els *chelitos* polítichs tornin á començar 'l ball.

Entre tant que vosté l' home santificat, el Pare de la pretinguda de quin modo l' ha jutjat el seu acte extraordinari? Aplicantli ab molta sal aquell xiste famosissim que vosté recordarà:

— Es jesuita, y 's deixa ab tanta facilitat expulsar del ministeri?... Això hi deu anar guanyant.

C. GUMA

LA MORT DE LLEÓ XIII

Al morir Lleó XIII s' ha obert en las vellas y humides parets del temple catòlic una profunda esquerda, un forat colosal, per hont la mirada humana ha penetrat dins de la fosca conciència religiosa.

Y escorollant aquelles grans y antigues salas del Vaticà, atapahids de riquesa, ha buscat á Cristo y no hi ha trobat ni la pols de les seves sandalias.

El semideu, l' infàbil, ha mort com moren tots els sers, racantli deixa la terra, agarrat desesperadament al fil de la seva existència, mirant ansios el semblant dels metges que movfan el cap y l' abaixavan davant d' un impossible. — Y l' alegria d' anar al cel? — Què s' es fet aquell gran desitj de la glòria eterna atribuït á tots els sants? Aixó 's deixa per quan s' està robust; no més se 'n porta quan els pulmons respiran bé, no are, que la mort li queya á sobre y l' ofegava.

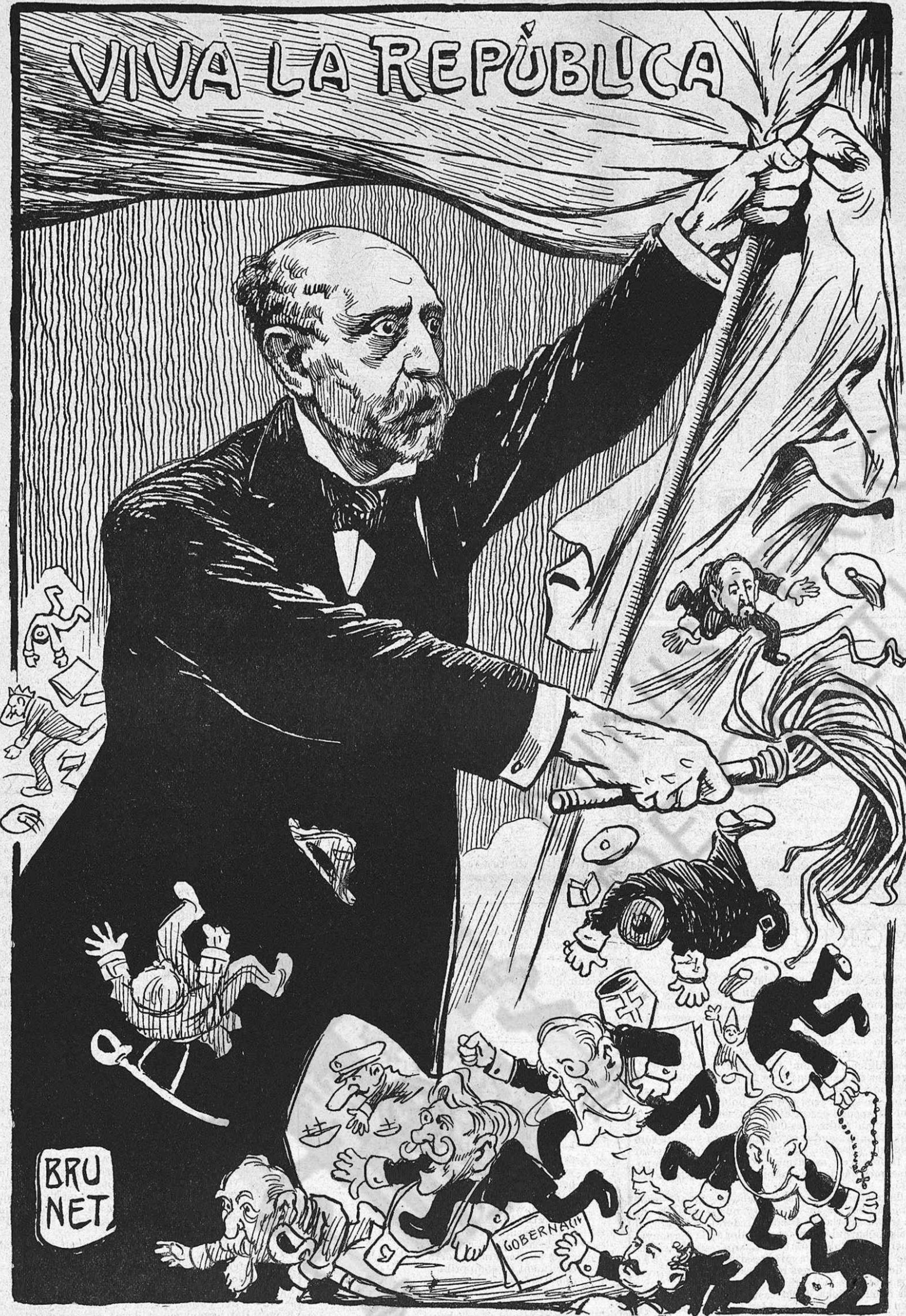
Cap, ni un dels faritzeus, ha esperat el miracle portentós; no han valgut per res las reliquias ni 's resos; el Pontífice ha torsat el coll y l' Iglesia conta ab un nou esborrador que no 's podrà tapar per més Papas que vinguin.

Pecí, l' home santificat, el Pare de la pretinguda religió d' ànima, ha mort possessint la fabulosa miseria de 40 milions de duros; el suposat apóstol de l' idea de Cristo, de la doctrina dels pobres, ha fet l' últim badall, en el palau més gran y fastuós del món.

Y això, en els nostres temps, en que la Rabó obra 'ls ulls de la gent, vol dir que á Roma hi ha un vell teatre qu' amenassa ruïna. Sense interrupció, durant vint sis s' hi vé representant l' ensangrentada tragedia del Mont Calvari. Y durant aquest interminable perfido, els han reblat tant els claus de la creu de Cristo que casi sembla impossible que Jesús se pugui salvar d' una mort segura.

Ha tapat tanta cosa el Galileu; han desfigurat tan sacreligament la seva grandiosa figura, que 's fa molt difícil refer son verdader caràcter. Pero l' màrtir y etern regenerador del home, s' aixeca despullat, plé de ferides, clavat en la fusta dels suplicis, damunt mateix de la cúpula del Vaticà, que li ha servit de Calvari desde la mort del paganism, y

El discurs de 'n Salmerón

D' això se 'n diu una pallissa en tota regla.

Resüm de aquestes impresions:
Un Papa malalt, y una serie de *papas* sobre la seva malaltia.

Quan Pio IX va pendre l' poder temporal, el govern italià li oferí un subsidi anual de 12 milions de liras.

Un milió cada mes.

Y á pesar de tractarse de una suma que no te res despreciable, Pio IX va retrassarla, aixís com l' ha vinguda retxassant tenasment el seu successor Lleó XIII.

Ab lo qual han pogut passar plassa de pobres y presoners, inventar la llegenda de la márfega y exercitar la generositat dels llanuts de tot lo món.

* *

Perque si aquests haguessin sapigut que 'l Papa disposava de un milió de liras cada mes, poch s' haurien gratitat la butxaca, quan els agents del Vaticà haguessin invocat la necessitat de acudir en auxili seu.

Se tracta, donchs, de un negoci molt ben calculat, com tote els qu' inspira l' Esperit Sant. Retxasarne un, per adquirirne deu.

* *

Aixís es com Lleó XIII pot deixar als seus nebots una fortuna particular de 40 milions de liras.

Figúrinse que aquesta suma 's gastés en llana... quina muntanya de sacas se 'n arribaria á formar! Y ab quina rahó podrà dirse al contemplarla: Quànta llana!

A Sant Lluís (Amèrica del Nort) s' està organitzant una Exposició Universal, en la qual un ciutadà 's proposa exhibiri com una curiositat, les coronas de tots els païssos regits per la monarquia.

Naturalment, que les coronas no serán las verdaderas, perque 'ls reys no les deixan tan fàcilment, sino facsimils de les mateixas, fets ab notable perfecció.

Lo necessari perque 'ls yankees, en la seva despreocupació republicana, puguin dir:

—Dintre de aquests cerclos tan petits, s' hi están ofegant la major part de las nacions europeas.

Diuhen de Roma:

«Deu metges supernumeraris del Vaticà reclaman, y 's diu que ho farán per tots els medis, el dret d' embalsamar el cos del Papa, en el cas desgraciat de la seva mort, puig aixís està reconegut per antigas butllas papals.»

¡Oh admirable rasgo de pietat! Ja que no l' han pogut assistir en la seva malaltia, no volen renunciar al dret d' embalsamarlo.

Pero espérinse una mica.

«A n' aquest honor—continúan diuent de Roma—hi vá unida l' assignació de honoraris que ascendeixen á doscents escuts romàns.»

Ja veuen si 'n son de catòlics aquests metges supernumeraris de Lleó XIII, que fins després de mort, li volen arreglar els comptes.

En Silvela contestant a 'n en Salmerón:

«La monarquia no es responsable de nada; solo son responsables los gobiernos.»

Pero escolti, senyor sofista: «Y á n' aquests gobierns quí 's elegeix sinó la monarquia?»

Y quan se presenta un cas de responsabilitat, davan de qui s' ha de deduir?

—Davant de las Corts—dirá vosté.

Pero 'y á las Corts, quí las elegeix sinó'l gobern?

Vels'hi aquí un circul viciós que té per punt central la més gran de las embusterías.

Els socialistas alemanys que tan gran victoria electoral acaban de obtenir, no senten impaciencies. El porvenir no té límits y s' hi dirigieixen poch á poch, convensuts de que, com diu l' adagi: «poch á poch se va lluny.»

Veus'aquí 'l seu programa actual de reformas socialistes:

1. Tot adulte tindrà dret á votar, sigui home, sigui dona.—Se senyalarà 'l diumenge com á dia d' elecció.—S' acordarà indemnisió als diputats.

2. Responsabilitat del govern davant del Parlament.—Autonomia local.—Referendum popular. (Es dir, el poble sancionarà les lleys per medi del vot.)

3. Introducció del sistema de milícias.
4. Llibertat de paraula y de premsa.
5. Igualtat d' homes y donas davant de la llei.
6. Independència de las Iglesias davant del Estat, y reciprocament.
7. Escoles neutras gratuïtas y obligatorias.
8. Servei mèdic, enterros y actes de justicia gratuïts.
9. Impostos sobre la renda y drets de successió progressius.

Ab aquestes reformas de caràcter pràctic per a 'n tenor prou.

** La seva norma de conducta està sintetizada en els següents pàrrafos de un de sos últims manifestos:

«No deu ser la nostra obra un foch de palla que sorprengui al mon y s' apagui desseguida. No: la nostra forsa es el producte de una labor pacient, de uns esforços de trenta anys seguits, de la conquesta laboriosa de cada un dels nostres amics, per medi de la instrucció.»

Aprenguin en aquesta conducta perseverant, pacient y fructuosa 'ls impacients, qu' enlluernats per un ideal, voldran cap-girar al mon en un tancar y obrir d' ulls.

El discurs de 'n Salmerón, més que un torrent d' eloquència, ha sigut una gran tunda que a algú l' obligarà á jeure.

Del canvi de ministeri, poch de bò pot esperar-se'n: al fi son los mismos perros con diferents collares.

El florentino ha cayut, en Villaverde ha pujat, pero 'l preu del pà no baixa y 'l ví segueix anant car.

Senyor Maura, no s' hi cansi, vajissen tranquil al Nort, y si veu als seus llios... ja 'ls hi donarà expressions.

¡La reacció està malalta! Ja 'm figuro lo que té: el discurs del nostre jefe se li ha posat malament.

Ab deu ó dotze sessions com la del altre divendres, ¡qué aviat aló que sabém se 'n anirà per terra!

L. WAT

Caballers: Pep de las Timbalas, Jaume Rodón, Josep Subirats, J. U. S. T., Quinet Puig, Macarró y Pasteras, Carlos B. Fontas, Sebastià Brugulat, Antonet B., P. B. y J. T. (Dos republicans), J. Català, Federico Poch, Román Lojup, J. G. V., Chop y A. Bassas: i'S ha de patir!

Caballers: Albertet de Vilafranca, J. Cassi Torras, Joan Catau, Fama, Joan Dormuà, Oiline Tilop, Joseph M. Sentinella, F. Joonet, A. Cararach, Ánara, M. C. Jué, Enrich Doménech y Benigno Llauner: Val mes aquí que cal apotecari.

Caballers: P. Ll. y E., Amadeo, Ll. G. y S., C. G. R., A. J. P., J. G. y T., J. O. B. y E. V.: Rebut, y mil gracies.

Caballers: C. R. y P., M. R., Un obrer, Un que no balla ni va a missa, y B. J. de la M.: No poden anar las cartas que 'ns envian.—T. Rusca: Poch ó molt, si senyor.—José Ribas: Excessivament dolent.—Mero S.: No serveix ni pel cove.—B. H.: El vers es deficient. Gracias per l' avis, pero ja hi ha qui s' hi havrà fixat.—Nervi: Neurossia, neurossia... això y res més.—B. E. G.: No son malets, pero venen tart. Ademés, ara ja ha perdut el prestigi... la tal reyna. Allò va ser fum y prou.—Fermín Andrés: Trabals aixís no hi caben en aquest senmanari.—Silvestre Poch: Senyor Poch, això ja es massa.—Máximo Electra: La xarada va bé. Veuré lo demés...—Un del Pésol: Vosté tindrà facilitat. Si proclures escobar els defectes de rima, farà alguna cosa.

—M. Trebor: Nu 'ns en determiném.—Lucas Dufot: Cursil.—Titella: A pesar d' estar escrita en màquina... no està prou bé.—Clarinet: Anirà una humorada.—F. P. V.: La petita es la qu' està millor... y no es gran cosa.—Juli Palau: Aquest anecdòtic, al *Noticiero*—Rafel Font: A pesar del seu roche no las publico.—J. Costa y Pomés: No m' ho fassí assegurar, pero, estich en que 's va rebre. Lo d' avuy queda nostre.—R. Parasol: No hi ha un vers que no estigui mal accentuat.—Angel Vilanova: Rebut, y tantas mercés.—Pericu: No ha fet blanc.—F. Llenas: Gracias per la felicitació. Llegiré el vers qu' envia.—Congre Grós: Prous dibujos!—Notut: Igual li dihem.

La República

LÀMINA ALEGÓRICA
propia pera ser colocada en Cassinos, Ateneos, Societats y tota classe de Centros democràticos

Tamanyo de la làmina 65 per 50 centímetres, impresa á sis tintas sobre cartulina mate.

Preu: 2 pessetas
SE VEN PER TOT ARREU

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUILLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.